

A BÁNYÁYA

BÁNYÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS PÉNZÜGYI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Dalszínház-u 8. Telef. n. 23-35.	Felelős szerkesztő: Dr. BISCHITZ BÉLA.	Főmunkatárs: VÉCSEY ISTVÁN	Hirdetési feltételek:
Előfizetési árak: Egész évre 10.— K. Fél évre 5.— K. Egyes szám ára 30 fillér.	Megjelenik minden vasárnap		Minden szó 4 fillér Kövér betűvel 8 „ Egész oldal, 1-szeri közlés 80 kor. Fél oldal 1-szeri közlés 40

Előfizetési felhívás.

A magyar bányavállalatoknak és a magyar bányászoknak lapjuk

A Bánya.

Az első lap, amely tisztán és kizárólag bányászérdekek istápolását tűzte ki életfeladatául, amelyért mindig harcos készséggel akar küzdeni.

Minden bányavállalatnak és minden bányásznak vitális érdeke, hogy olvassa és tárogassa

A Bányát.

Ez az az organum, melyben minden bányásznak minden igaz felszólalása helyet talál. Ez az a lap, mely a közfigyelmet a magyar bányáügyre akarja terelni. Amely közvetítője lesz a magyar bányászéreknek a társadalom legszélesebb rétegeiben s a külfölddel szemben is.

Julius elsején új előfizetést nyitunk lapunkra.

Szívós, kitartó munkát ígérünk s a magyar bányáügy olyatén szolgálatát, amelyet nem produkáltak eddig Magyarországon soha.

Előfizetési árainkat a körülmények mérlegelése után a minimumra szabtuk:

Egész évre	10 K
Fél évre	5
Negyed évre	3

Hogy a bányász-altisztek részére is hozzáférhetővé tegyük lapunkat, az előfizetési díjakat részükre következőkép mérsékeljük

Egész évre	7 K
Fél évre	4 „
Negyed évre	2 „

Tisztelettel

A Bánya kiadóhivatala.

Mennyi alaptőkéje legyen a magyar bányabanknak.

Ha lapunk hasábjain nem is minden időben emlékezünk meg a magyar bányabankról, megnyugtathatjuk az érdeklődőket, hogy az előkészítő munkálataink a kuliszák mögött serényen folynak és tán nem is lenne célirányos, ha ezen bankalapítás apróbb fázisait feltárnók, mely talán igazán fontos érdeknek hátrányára is lenne.

Annyit azonban már jelezhetünk, hogy a bányabank ügye aránylag rövid idő alatt nagyot lendült, már csak azon szerencsés körülmény folytán is, hogy sikerült ennek a nagy ideának Dr. *Bischitz* Béla urat megnyerni. Az által, hogy elvállalta lapunk felelős szerkesztését, a miáltal nemcsak A Bányát fogja magas színvonalra emelni és fejleszteni, hanem a magyar bányabank érdekében testestül-lelkestül A Bányabank ügyének szenteli majd magát. És mi, bányászok, nagyon jól tudjuk felfogni ennek értékét.

A szellem, erő, hangyaszorgalom és munkásság Dr. *Bischitz* Béla tulajdonságai. A Pesti Hírlapnál eltöltött időkből tudjuk már értékelni az ő nagy értékét.

Nagy erőt és támogatást nyertünk mi Dr. *Bischitz*ben és e rövid idő is már megmutatta, hogy reményünkben nem csalatkoztunk.

A bányabank ügye a lehető legjobban áll. Az érdekeltségek már össze vannak állítva.

Nagyjában már a munka és működési program is készen van, úgy, hogy most már ugyszólván az utolsó pontnál tartunk é. p. „*mennyi alaptőke szükséges, hogy a magyar bányabank megkezdje működését.*“

Minden vállalkozásnál, minden alapításnál vannak nehézségek, nézeteltérések, vannak olyan pontok, amelyekre nézve talán mindenki tisztában van, mindenki megegyezik abban, hogy az a bizonyos rész feltétlen szükséges, de senki

sem tudja, hogy mily mértékben és mily formában?

A magyar bányabanknál is előtérbe tolikodik ez a mindenki által szükségesnek elismert pont, de itt is hiányzik a mérték és forma megállapítása.

Ez a vitás pont a magyar bányabank alaptőkéje.

A legfontosabb tényező, a legkényesebb kérdés, amelynek megállapítása még a későbbi teendők közé tartozik.

Felvetjük ezt a kérdést azért is már, hogy amíg az illetékes faktorok megállapítják az alaptőke nagyságát, mi a véleményünket nyilvánítsuk, nem azzal a célzattal, hogy ezen véleményünket tán valakire ráoktrojáljuk, csupán azért, hogy lássák olvasóink a mi nézetünket és hozzászóljanak ahhoz, vajjon a mi érveink és felfogásunk megfelel-e a bányász-közönség intenciójának.

Tudvalevő dolog, hogy a létesítendő magyar bányabank egyelőre három fontos feladattal foglalkoznék. Es pedig:

1. a bányászatra alkalmas területek feltárásával;
2. ezen feltárt területek értékesítésével;
3. a zártkutatómányokra, feltárt területekre és üzemben levő bányákra nyújtandó kölcsönök folyósításával.

Ezen három előírányzott feladat csupán kezdetben lenne, amíg a bank megszilárdul és megerősödik, később természetesen ki kell terjeszkedni még arra is, hogy a bank saját költségére bányákat tartson üzemben.

Az utóbbi kombinációt egyelőre elejtve, a szemlélőnek és az érdekelteknek felesleges tán említenünk is, hogy az első három pont részben való megvalósításához oly méretű *alaptőkére van szükség, mely a magyar bányabankot feltétlenül kiemelje a magyar középbankok sorából*, tehát legalább is 10 millió korona alaptőke válnék szükségessé.

Ha pedig figyelembe vesszük azt, hogy a magyar bányabank, mint speciális jellegű bank, különleges talajra lép, teljesen új alapokon indul, eltérően a többi bankoktól, akkor nézetünk szerint a nehéz próbához 1—2 millió kor. alaptőke teljesen elegendő lenne.

Hadd lássuk meg 1—2 év alatt az eredményt és hadd tudjuk meg a legaprólékosabb részleteit ezen üzletágnak s a midőn a speciális viszonyokból leszűrt tapasztalatokkal meggazdagodtunk, akkor emeljük fel ezt az 1—2 millió alaptőkét fokozatosan oly nagyságúra, ami a szükséges követelményeknek minden tekintetben megfelel.

A tapasztalatok elérése és az eddig is reményeink teljesítése után nem lesz majd nehéz a hazai tőkét is bevonni az alaptőke emeléshez és azt végleg megnyerni. Mert tán felesleges is említenünk, hogy a magyar bányabanknál a hazai tőke — sajnos — nagyon kis mértékben fogja képviseltetni magát.

Ha azonban számolunk azzal az óriási bizalmatlansággal és ellenszenvvel, amelylyel az *illetékes körök* és mások ezen bank alapítása irányában tápláltak, úgy nem csodálkozunk ezen az elzárkozottságon, de erősen reméljük, hogy *rövid időn belül sikerülni fog ezen óriási ellenszenvet megtörni*, amely után a siker annál inkább és jobban fog kidomborodni.

Az alaptőke későbbi felemelése, sőt már magában a bányabank alapítása tehát egy oly rendkívül fontos nemzetgazdasági tény, amelynek óriási fontosságát és értékét a közel jövő fogja csak kellőképp docu mentálhatni.

Szerencse fel!

M—r.

Néhány szó fémbányászatunk jövőjéről.

I.

Az aranybányászat.

A hajdani világhírű magyarországi aranybányászat napjainkban a legnagyobb visszafejlődés útjára került. Elannyira, hogy ha rövid időn belül a mai állapotok gyökeresen meg nem változnak, mihamar osak a régi fényes multról beszélhetünk. A termelés nagy részét öt nagyobb bányavállalat adja, amelyek 1903—1906. évi termelését a következőkben adom

	1903.	1904.	1905.	1906.
Rudai 12 Apostol	1219	1412.4	1509.1	1721.7
Muszárii bányatársulat	208.7	242.2	162.5	158.5
Zeibig J. boicai bányaműve	118.6	187.1	128	115.9
Nagyági kincst. és t. bányamű	11.8	94.4	74.1	101.3
Verespataki „ „ „	35	98.5	89.8	71.7

Amint látható, még e legnagyobb öt bányatársulat közül is csak egynek termelése megnyugtató, a rudai 12 Apostolé, mely állandóan emelkedik. A muszárii társulat termelése hanyatlik, a Zeibig-féle boicai szintén, a nagyági hajdani híres bányászat már agonizál, életét csakis mű-fogások tartják fenn, a verespataki kincstári bányamű 1904-ben szép eredményt mutatott fel, de ez már csak végső erőfeszítése volt, mint ezt különben a későbbi eredmények mutatják.

A kincstár a saját különös módja szerint támogatja ezt az iparágat. A végelgyengülésben szenvedő vállalatok nyerstermékeit (maráit) *prémium mellett* váltja be. A kincstár valóban humoros oldaláról tekinti a dolgot, mert így több bánya érzi „áldásos kezét“ szép sorrendben.

Többet nem is igen tesz a kormány a bányászatért vagyis igazi feladatát nem teljesíti. E mulasztásra kitűnő fedezete a bányatörvény. *Alig van ennek paragrafus, amely végre lenne hajtva.* A bányakapitány-

ságok egyszerűen adminisztratív tényezőkké lettek. A jog-sítványok háromnegyed része kizárólag spekulációra szolgál és bár ezen anomália még hazánk határain túl is ismeretes, *a bányakapitányságok szemet hunynak előlött, mert különben az illetékek egy részétől elesnének.* És e kisdéd játékért az egész iparág pangásra van kárhozhatóva, a hegyvidék népessége kivándorol, mert a kopár szirttalaj még nyomoruságos kukoricakenyerét sem biztosítja. Kénytelen új hazát keresni, bár lábai alatt *kincseket* rejt a föld mélye.

Hogy mindezen anomáliákon segítve legyen, ahhoz két dolog szükséges.

A legelső és legfontosabb, hogy *lehetetlenné tegyék a „zártkutatmányozás”-t.* Ezt minden egyes vidéken maga a tisztességes bányászársadalom, esetleg pedig a bányamunkások vagy földtulajdonosok érhetik el. A bányahatóság nincsen arra feljogosítva, hogy lehetetlen vállalkozóknak évtizedeken keresztül zártkutatási jogokat adjon és ha megteszi, az érdekeltek ez ellen a felsőbb hatósághoz fordulhatnak. Azt hiszem, hamar megváltoznának a viszonyok, *hogyha ezen irányban erős akció indulna.*

A második lépés volna a komoly vállalkozók támogatása. Erre nézve két dolog szükséges. Elsősorban jelzálogkölcstől kellene biztosítani a bányatelek tulajdonosának és pedig kizárólag a bányatelek alapján. Ez oly nagyfontosságú szükséglet, hogy mintegy varázslásra élő iparaggá tenné a bányászatot.

Második feladat volna párhuzamos iparként *feldolgozási telepek létesítése.* Igen számos helyen a szegényérceket a hanyókra hordják, mert nem tudják feldolgozni. Ilyen helyeken bérzuzdák felállítására volna szükséges, amelyek milliókra menő veszendő anyagot menthetnének meg. E bérzuzdák érbeváltókkal volnának kapcsolatban, miáltal a bányavállalkozó termelését rövid úton értékesíthetné és így tőkét gyorsan forgathatná. Hogy a szegényércek értékesítése minálunk mennyire el van hanyagolva, arra nézve exotikus példaképen felhozhatom, *hogy a nagyági bányamű hányójára olyan ércek is kerültek, amelyek tonnánként 50 gr. arany-üzüstöt tartalmaztak.* (1)

Az aranybányászatnak két kerületben lehetne szép jövője: a nagybányai és a zalatnai bányakapitányságok területén. A statisztikai adatok szerint az erdélyi aranybányák termelése lassan ugyan, de növekedőben van. Hogyha azonban a rudai 12 Apostol bányamű termelésétől eltekintünk, akkor azt tapasztaljuk, hogy ellenkezőleg, a termelés évről-évre csökken.

E bajokon segíteni kell, mert hogyha összetett kézzel nézzük a lassu pusztulást, később már hiába kíséreljük meg az orvoslást, a mulasztottakat nem fogjuk többé pótolhatni és a hajdani gazdag bányavidékek kietlen, kopár talaját a lakosság a felhőszakadások áldozatául hagyja, maga pedig vándorbotot ragad és új hazát keres.

Ifj. Aradi Viktor.

A bányatörvénytengerikigyója.

Minden tényezője gazdasági életünknek egyetért abban, hogy egy-két bányavállalat kivételével bányászatunk még gyermekkorát éli. Számítalan oka van ennek, melyekre rá is fogunk térni. A két legfontosabb és legszembeötlőbb oka, hogy hegyvidékeinken nincs elég vasut és hogy jogrendszerünkben a bányajognak

üres a lapja. Ha Ausztriába tekintünk, vagy bárhova külföldre, azt látjuk, hogy a tőke elsősorban a bányavállalkozásokat keresi. És nemcsak hogy megszerzi a zártkutatmányi jogot, hanem termel is. Mig nálunk előbb szerzi meg valaki a kutatmányi jogot, aztán keres pénzt a kiaknázásához. Ausztriában — épen e számunkban is hirt adunk róla — a bánya mellé mindjárt vasut is épül. Nálunk azonban a vasut — vicinália és így nem igen szolgálhatja egy egész bányavidéknek érdekeit, ha ott nincs olyan valaki is, akinek érdekeit is szolgálhatja.

Még csufosabbak a viszonyok a jogalkotás terén. Lapunk kerete nem engedi meg, de nem is lehet célunk visszatérni azon időkre, midőn minden bányavárosnak meg volt a maga bányakodexe, melyeknek alkalmazása jogviták fölmerülésekor kötelező volt. De ha az újabb időkből keletkezett mozgalmakat akarjuk regisztrálni a bányajog kodifikálásának terén, akkor is vissza kell térnünk 1870-ig. Ez is mutatja, hogy mennyire érett, mennyire aktuális és sürgősen megoldandó e kérdés. Számos tervezet fekszik az illetékes körök előtt, melyeket részben beható vita tárgyaivá is tettek már. Sőt ez a beható megvitatás, minden életrelvő eszmének megölője, a bizottságosi tette lehetetlenné, hogy e téren törvényhozási intézkedés történjék. 1870-ben jelent már meg a bányatörvényjavaslat. Összehívtak egy szakbizottságot. Ez nem tudott sehogyse megegyezésre jutni. A bizottság kisebbsége különvéleményt adott be. Erre következett a többség különvéleménye, majd egy szűkebbkörű bizottság küldetett ki a javaslat megvitatására. Ez sem tudott megegyezni, mire a kormány egyszerűen ad acta tette a javaslatot.

Hogy mennyi ideig tartott ez az áldatlan hercehurca, bizonyítják a közzétettek: 1878-ban azt írja a legfőbb bányahatóság, hogy:

„Nincsen kizárva azon remény, hogy a bányatörvényjavaslat a közel jövőben a törvény erejére emelkedjék.”

1878-ban tehát még folytak a tárgyalások.

1884-ben új szakértekezletet hívtak össze, mely huszonöt ülésben letárgyalta a törvényjavaslatot. A bizottság elkészült jelentésével és a parlament elé terjesztette. Azonban a viszonyok és a „nagyobb fontosságú dolgok” megint elodázták a kérdés megoldását. Az újonnan átdolgozott javaslat ismét az irattárba került. Hogy mennyire nem gondoltak a javaslatnak belátható időn belül való napirendre tűzésére, mutatja az, hogy 1885-ben meghozták a zártkutatmányok felügyeleti illetékéről szóló törvényt.

1890-ben újból megindultak a munkálatok egy javaslat készítése tárgyában. Hosszu ideig vajudott a kérdés, a vége az volt, hogy a tervezet még *bizottság elé se került*, bár dr. *Wekerle* Sándor akkori miniszterelnök az 1894. évben megtartott bányakongresszuson kijelentette, hogy *biztos tudomása és nézete szerint a bányajavaslat még a téli ülészek folyamán be fog terjesztetni.*

A téli ülészek persze elmúlt, a javaslat javaslatnak maradt és bányajogunk megint nem jutott túl a kezdeményezés stádiumán.

A nagybányai bányakongresszus óta a bányajog munkálataiban tevékeny részt vett az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület.

Az 1896-ban megtartott selmecbányai kongresszus megsürgette a törvényhozási intézkedéseket, sőt megadta az irányelveket, melyeknek a törvény megalkotá-

sánál uralkodóknak kell lenniök. E sürgetésnek azonban csak 1899-ben lett fogantatja. A pénzügyminiszter és az igazságügyminiszter között az a megállapodás jött létre, hogy egy jogászokból és bányászokból összeállított vegyes bizottságot hívnak össze, mely össze is ült és munkálatait 1899-től 1901-ig be is fejezte. Az előadói tervezetet az 1903. év nyarán tették közzé.

A tervezetet beható vita tárgyává tette az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, melynek kritikája meg is jelent a könyvpiacra.

Az ügyvédi kamarák csak 1907 októberében kapták meg a tervezetet.

A törvénytervezet 433 §-ból áll, az indokolás pedig 400 oldal. Valóban elég furcsa, hogy egy ilyen terjedelmű munkálatot csak egy fél év előtt adtak a kamara plénuma elé azzal, hogy még decemberig nyujtsa be válaszáat. Ez azonban lehetetlen volt, mert ezt a nagyterjedelmű tervezetet két hónap alatt áttanulmányozni sem lehet, nem pedig véleményt mondani felőle. Innen van, hogy a kamara nem válaszolt a miniszterium átiratára máig sem.

Most ismét előtérbe jutottak a „fontos ügyek”, úgy egy kormány — bár szándékában volt — nem terjesztette a képviselőház elé a javaslatot. Így a mai viszonyok mellett ismét csak halvány reményünk lehet arra, hogy 1909—1910. években talán napirendre kerül a kalandos multu törvényjavaslat.

Ennyiben adtuk a bányajog kodexének fejlődési történetét. Következő számainkban fogjuk tárgyalni a javaslatot érdemileg, mert amióta a bányászati egyet kritika alá vette a javaslatot, a sajtóban nem igen emelkedett hang a javaslat napirendre tűzésének megsürgetésére.

A bányamunkások panaszai.

Általános az a felfogás a munkáskörökben, hogy a bányamunkás a páriák között is az utolsó helyen áll, amennyiben neki van a legkevesebb fizetése, a legfárasztóbb munkája és neki vannak a legdrágább életfeltételei. Erről a legdrágább életről már nagyon sokat hallottunk és különösen az utóbbi időben annyi panasz merül fel, hogy nem zárkozhatunk el az elől, hogy lapunkban ezen áldatlan állapotot szóvá ne tegyük. Különösen oly bányamunkások panaszkoznak, akik nagyobb társulatoknál vannak alkalmazva. Ezek a nagyobb társulatok ugyszólván magukhoz láncolják a munkásokat ruházkodás és lakás, sőt még — horribile dictu — élelmezés tekintetében is. Ezek az emberek pénzt nem kapnak, hanem az ugynevezett tantuszokkal (P-ili pénzzel) látják el őket, mely tantuszokért a munkástelepen lévő korcsmárostól, boltostól vásárolják az élelmezést és egyéb cikkeket, de természetesen nem azon az áron, amelyért máshol becsületesen megvásárolhatnák.

Elszomorító ez a körülmény. Ha egyszer a magyarországi gazdag bányatársulatok ugyszólván kiszolgáltatják alkalmazottaikat egyes embereknek, kik a bányatelepen korlátlan kis királyként uralkodva, az összes munkásokat kivétel nélkül hatalmukba kerítik. Egyes bányaterületeken ily visszaélések okozta elkésesedés oly nagy hullámokat ver, hogy minden pillanatban félni kell egy-egy komolyabb zavargástól.

Nagyon jól tudjuk és ismerjük a pécsi bányászsztrájk indító okait és mondhatjuk, hogy ezen mono-

pólium nagyban hozzájárul a sztrájk kitöréséhez. Nagyon sajnálatos, sőt visszataszító vállalkozás az, *mikor sok helyen maga a társaság saját kebelében tartja fenn ezen monopólium jelleggel bíró üzleteket, hogy ez által még jobban odaláncolja munkását* és már ab ovo elfojtsa minden törekvését, mely oda irányulna, hogy helyzetén csak némiképp is javíthasson és magának és családjának rendes megélhetést biztosítson.

A bányamunkás szervezete e tekintetben a leggyengébb, miután a ritkaságok közé tartozik, hogy Magyarországon egy-egy ilyen sztrájkot szervezzenek. Nem beszél belőlünk pártoskodás, mi csupán az igazságnak megfelelően azt is kereszül akarjuk vinni, hogy ne csak a bányatulajdonosok élvezzék azokat a kiváltságos jogokat, hanem oly bányamunkások is, akik a bányatulajdonosoknak a pénzt, a tőkét, az erőt és a hatalmat hozzák. Ismételten kijelentjük, hogy nem általánosságban beszélünk, mert bizony Magyarországon is nagyon sok bányatársulat van, mely alkalmazottait a legbecsületesebb módon fizeti, úgy hogy biztosítva van megélhetésük. Nincsen monopolizált korcsma és kereskedés, nincsen tantusz rendszer, de ehelyett van rendes járadék, amit a bányamunkás készpénzben kikap.

Mindazonáltal ezek kivételek. De nagyon sok keserves panaszuk van még a magyarországi bányamunkásoknak. Oly panaszok, melyek még eddig napvilágot nem láttak. Szívesen és örömmel nyitjuk meg lapunk hasábjait ezen panaszok előtt, már csak azért is; hogy a bányamunkások helyzetén némileg segítsünk, másrészt pedig a bányatulajdonosok nagy tömege az előadottakból ismerje meg tulajdon munkásainak sanyaru helyzetét és orvosolja bajaikat.

A mi célunk magasabb emberi szempontokból indul ki. Humanitárius szempontok vezetnek bennünket a bányászok sorsának felkarolásával. *Észre fogunk venni kis és nagy embereket egyaránt.*

Bennünk persze csak a végtelen jóakarát lehet meg és a becsületos szándék igazságos ügyek kereszültvitelére. A kivitelre való készség, ha meg is van, tehetetlennek vagyunk, ha egyszer a bányászközönség, bányász tisztikar és munkásság nem érti meg a mi nemes és önfeláldozó szándékunkat és nem karolja fel lapunkat!

Mi a bizalom előlegezését kérjük és bányásztársaink nyugodtak lehetnek arról, hogy azokat jó kezekbe fektették.

Felhívás olvasóinkhoz.

A Bánya foglalkozni kíván a jövőben a bányaalmozottak szociális viszonyaival is.

Manapság már t. i. amikor a szociális kérdések a gazdasági élet minden vonalán fokozott mérvben tolnak előtérbe, **A Bánya** sem zárkozhatik el az elől, hogy a bányászalkalmazottak életviszonyaival, fizetési, megélhetési körülményeivel, szolgálati, szervezeti s társadák ügyével stb. stb. behatóbban ne foglalkozzék.

Szóvá fogjuk tenni a bányaalmozottak élelmezése körül egyes bányákban üzött s a

XX századba abszolúte nem illő, vérlázító visszaéléseket.

De ez csak egy efemer tünet. Egy példa. Mert mi mindenütt ott leszünk, ahol a magyar bányász existenciális kérdéseit látjuk veszélyben! Ahol a magyar bányász sorsának jobbrafordítását reméljük és szolgálhatjuk.

Mi ezt csakis bányásztársainkkal való teljes egyetértésben cselekedhetjük meg.

Kérjük őket, hogy keressenek fel minket a legteljesebb bizalommal, bátran. Mi minden igaz felszólalásnak helyet adunk. Minden olyan cikket szívesen közölünk, amely a bányászság jövőjéért jobb sorsát van hivatva szolgálni.

Ezzel a feltevessel indulunk mi utra lapunk második felében.

Bányászok! Támogassátok, olvasátok A Bányát!

BÁNYAHIREK.

Egy bányafőmérnök tragédiája.

A handlovi merénylet áldozatát Remenyik Károly bányafőmérnök a budapesti Grünwald-féle szanatóriumban meghalt. A handlovi gyilkos orvtámadás részleteiről saját tudósítónk következőképpen számol be:

Handlován nagyarányú köszénkutatást folytatnak, aminek vezetésével Remenyik Károly, főmérnököt bízták meg. A bányakezelő Kracsun János volt akit a bányamunkások gyűlöttek, mert rosszul bánt velük. Remenyik főmérnök sok jóindulatot tanúsított Kracsun Jánossal szemben olyankor is, amikor fegyelmi vétséget követett el. Hétfőn, július 6-án, Remenyik főmérnök értesítette a bányamestert, hogy új fegyelmi vétség miatt négy korona bírsággal bünteti s midőn fizetéséből a bírságot levonták, Kracsun kijelentette, hogy ha ezt neki meg nem térítik, az ügyet másképp fogja elintézni. A fenyegetőzést nem vették komolyan. Később Hoffmann igazgató, Gyurják bányamérnök és Remenyik főmérnök a Handlovától egy órányi távolságra fekvő gőzfurógéphez indultak és odaérkezvén, a szűrőszita tartalmát vizsgálták. Eközben mintegy harminc lépésnyi távolságban levő bokorból követte el a merényletet. Remenyik főmérnök súlyosan megsebesülve terült el a földön. Kracsun János tíz lépésnyi távolságból a legnagyobb nyugalommal nézte áldozatát. Amikor Remenyik szemét felnyitotta, csak annyit mondott:

— Meglőtt a gazember!

A Handlován tartozkodó privigyei csendőrör, amikor megtudta, hogy a gyilkos lakására ment, elfogta.

A pécsvidéki bányászsztrájk. A pécsvidéki szénbányákban már több mint egy hónapja makacsul tart a sztrájk s a bányák tulajdonosa, a Dunagőzhajózási Társaság — mint Pécsről jelentik — kiéheztetéssel akarja megtörni munkásait. Pedig engedékenységgel, méltányossággal — azt tartják a munkások — már meg lehetett volna törni a békét mindkét fél javára.

A munkások a minap adtak be memorandumot, amelyben hivatkozva az *élelem rendkívüli drágaságára, béremelést kértek*, s ezzel szemben kötelezik magukat, hogy *három éven belül* nem gondolnak béremelésre. Az igazgatóság azonban nem enged. Néhány nap múlva plakátokon szólítja fel *megadásra* a bányászokat. Ha pedig nem állnak be munkába, azokat, *akik a társaság lakásaiban laknak, kilakoltatják*. A tudósítás szerint mind a hat tárnában szomorú a helyzet. Mindössze hatvanhét ember dolgozik, köztük tizenöt sztrájkbontó, az összes *felügyelők*, sőt a *hivatalnokok* is, de szemet szállítani alig lehet, úgy hogy a társaságnak már annyi kára van, amennyivel egy évi béremelés kikerült volna. De a tárnákat a munkaerő híján összedőlés is fenyegeti. A somogyi aknáról a mérnök már be is jelentette ezt a veszedeimet.

Kisgaram községben — mint értesülünk — az ottani kutató társaság által lefoglalt nagy kiterjedésű és *kitünő vasércet* tartalmazó bányaterület feltárására opcionárust, esetleg vevőt keresnek. A vasérc első minőségű és bányászatra kiválóan alkalmas.

Az állami mélyfurások, amelyeket Petrozsény környékén eszközölnek, 700 méter mélységet értek el. Ezen mélységben 24 méter vastagságú kitünő kőszénrétegre bukkantak. Amint ebből látható, a furások eredményessége irányában táplált remények minden tekintetben megvalósultak.

Pénzügyi, ipari és kereskedelmi hírek.

Szénzállítás. A honvédelmi miniszteri palota és a honvédfőparancsnokság épületében levő hivatalok és központi légfűtés kazánjainak fűtésére 1908—9. téli időnyben 800 mm. pírshén és 3500 mm. kőszénzállítás van kúrva. Határidő július 20. Benyújtandó a honvédelmi miniszterium palotagondnokságához.

Erőátviteli telep Fiumében. Fiume város villamos világítására a városi tanács 600 000 K kölcsönt vesz fel, mely összeg főleg az erőátviteli gépek építésére lesz felhasználandó. A villamos erőt valószínűleg a Fiumara folyó viziereje fogja szolgáltatni.

Érc-tőzsde. A magyar bányász- és kereskedő körökben, de magán a tőzsdén is bizonyára érdeklődéssel fogadják a Hamburgban megnyitandó érc-tőzsdére vonatkozó híradásunkat. A németországi kereskedelmi, bányászati, pénzügyi stb. viszonyok a miénknél annyira fejlettebb színvonalon állnak, hogy — ha csak példaadás okáért is — minden ily irányú mozgalmat élénk figyelemmel kell kísérnünk. Értesülésünk szerint a *hamburgi érc-tőzsde* megnyitása már nagyon előhaladott stádiumban. Érdekes, hogy tervbe vették a határidő-üzletet is. Október előtt persze még nincs kilátás az érc-tőzsde megnyitására, meg ehhez felsőbb jóváhagyásra van szükség.

A Magyar Általános Kőszénbánya közgyűlése. A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat Löw Tivadar dr. társulati alelnök elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melyen 41.874 részvény képviselőjében 17 részvényes jelent meg. Szende Lajos vezérigazgató ismertette az indító okokat, melyek az igazgatóságot a rendkívüli közgyűlés egybehívására és

arra az indítványra birták, hogy a részvényesek közgyűlése az alapszabályok 15. §-ában az első aláíróknak fentartott elővételi jogot, mint törvényben nem gyökereszt, szüntesse meg. A közgyűlés ezen javaslatot egyhangulag elfogadta és az alapszabályok 15. §-át megfelelően módosította. Az elnök egyuttal bejelentette a közgyűlésnek, hogy időközben sikerült az e rendszabály által érintett összes érdekeltekkel, vagyis az első aláírók jogutódaival oly barátságos egyezsége jutni, mely ezeknek az elővételi jogoknak minden időre való megszüntetését lehetővé teszi, úgy hogy a társulatnak attól sem kell tartania, hogy a hozott határozat megtámadtassék.

Uj műtrágyagyár. „Mütrágya-, kén-sav- és vegyipar, Heilinger János és társa rt.” cég alatt Budapesten új részvénytársaság alakult 600.000 K alaptőkével (1200 drb 500 K névértékű részvény). Ezt a részvénytársaságot az Unionbank patronátusa alatt a Klotild első magyar vegyipar rt., a Hungária műtrágya-, kén-sav- és vegyipar rt. és a Danica vegyipar rt. alapították, melyek, mint már megírtuk, közösen megvásárolták a Joh Heilinger & Co. cég Wagramban és Oderbergben levő műtrágyagyárait. Az igazgatóság tagjai: Benes József, Herc József, Schwarc Adolf és Schram Adolf. A felügyelő-bizottság tagjai Englerth Emil dr., Nagy József, Ábrányi Sándor és Szekula Gyula.

A Raky-társaság vesztesége. A „Rt. Raky-féle módszer utáni furásokra” 1907-ben 149.000 K bevétellel dolgozott és mivel kiadásai 368.744 K-ra rugtak, mérlege 219.744 K veszteséggel zárult, amit új számlára visznek át. A mérleg tételek a következők: Vagyon Szabadalmak 106.000, furóeltár 311.401, irodai eltár 2957, értékpapírok 98.823, pénztár 765, szepesi bányatelepek 880 730, veszteség 219.744 K. Teher Részvénytőke 525.000, hitelezők 1.095.423 K. Összesen 1.620.423 K.

A „Magyar Vas- és Fémiparosok Országos Szövetsége” f. é. július 1-én Hirmann Ferenc elnöklésével megtartott gyűlésén a hazai kisipar felkarolása érdekében igen hasznos mozgalom megindítását és szervezését határozta el. E mozgalom célja a kisipar és a gyáripár termelési viszonyainak lehető kiegyenlítése, hogy így a kisipar a gyáripár által is állandóan foglalkoztatható legyen. E célból a munkaadó szövetség kebelében működő egyes szakosztályoknak feladatként tétetett oly munka- és bérszerződési tervezet kidolgozása, mely a munkásokkal szemben, a kisipar gyengeségére való különös tekintettel, a kisipar versenyképességének fokozására a munka- és bérfeltételeket megállapítja. A munka- és bérfeltételeknek a kisipar versenyképessége szempontjából való kombinációja lehetőségessé teszi, hogy a szövetség fémöntő gyáros tagjai a szövetség ércöntő és fémnyomó kisiparos tagjait, az armaturagyárosok a kovács, lakatos, ércesztergályos és rézműves kisiparosokat és a csillárgyárosok a bronzműveseket főleg a tömegárúk tekintetében állandóan munkáival láthassák el. A munka- és bérfeltételek megállapítása céljából a Magyar Vas- és Fémiparosok Országos Szövetségének egyes szakosztályai az érdekeltektől gyárosok és kisiparosok bevonásával külön-külön fognak ülésezni.

Ércanyag előállítás olajkeverék útján. Az angol chemikusoknak érdekes kísérletéről számolnak be a német technikai lapok. Arról van szó ugyanis, hogy az ásvány- és a zsirolajok keveréke a levegő behatása alatt hajlandóságot mutat az ércképződésre. Az olajok alkalmas voltákoz mérten a keverék vagy szilárd,

egyenletesen folyékony vagy pedig ércanyagot választ ki. Különböző fajtájú olajok ebbeli tulajdonságát vizsgálták meg. Az olajokat homokkal keverték és kitétték a levegőre. Az ércanyagok kiválása bizonyos idő múlva megkezdődött, mely időközben nem sulycsökkenés, hanem jelentéktelen sulynapyobbodás jelentkezik. Ez pedig azt jelenti, hogy a savanyagok felvétele az ércképződésre befolyással nincsen. A képződésre tehát alkalmasabbak az ásványolajok, mint a zsirolajok. A kísérleteket folytatják és igen jelentős ujitásokat várnak e téren.

KÜL ÖLD.

Tengeralatti petroleumkutak. Kaliforniában az első kőolajfurásokat 1860-ban végezték. Igaz, hogy Penszylvánia, Ohio, Indiana, Newyork államok mögött ma is jóval visszamaradt, de Los-Angeles környéke mégis elsőrendű kőolajtermő terület. Egy santa-mariai kut, mely körülbelül 900 méter mély, naponként közel 10.000 barel olajat szolgáltat és amikor megnyitották, oly erővel tört ki belőle a kőolaj, hogy harminc méternyi csővezeték ragadott magával, mi által tömérdek kőolaj veszett kárba. A Los-Angelestől északra eső Summerland helységben az egész tengerpart mentén kitűnő kőolajkutak húzódnak végig. Az amerikai vállalkozás azonban oly módon vetette magát eme kutak kiaknázására, hogy hamarosan kimerültek. Ez a fokozatos apadás arra bírta az ottani vállalkozókat, hogy újabb kőolajforrások után kutassanak. A geológiai rétegek fekvéséből arra lehetett következtetni, hogy a part hosszában, a tenger alatt, gazdag kőolajtermő helyeknek kell lenniök. Ez a föltevés tényleg beigazoldott; a munkához amerikai gyorsasággal fogtak és ma már vagy ötven furótorony, úgynevezett „derrick” látható a part mentén, melyek az arrafelé hajózók figyelmét lekötik. Megtörténik néha, hogy a tengeri vihar elszakítja a megerősítő köteleket és szétrombolja a tornyok szerkezetét, de nem sok időbe telik, míg a tornyok újra fölépülnek, mert ez a fáradság mindig meghozza a maga gazdag jutalmát. Mielőtt ilyen tengeralatti kut furásához kezdenének, vas- vagy vashetoncsöveket raknak le a tenger fenekére, a vizet kiszivattyúzzák belőlük, buvárok szállnak le és a furást közönséges furóval végzik.

Bécs város köszénbányát vásárol. Épen most kapjuk Bécsből alanti értesítést:

„Az osztraui kerületben levő Salm-féle köszénbányának megvétele tárgyában Bécs városa már régebben tárgyalásokat folytat, amelyek nemsokára befejezést fognak nyerni. A köszénre a városnak saját üzemében levő gáz- és villamos műveinek fűtésére van szüksége.”

Németország minden nagyobb városának meg van a maga szénbányája és ezen városok mindig számolnak a széninség eshetőségeivel Magyarországon egyetlen egy város sincsen, mely akármilyen bányabirtokkal is rendelkezne, sőt ily irányu felszólalások még egyetlen egy városi közgyűlésen sem történtek.

Azt hisszük, hogy úgy a magyarországi bányáknak, mint a városok érdekeinek szolgálatot teszünk, ha felhívjuk figyelmüket a bányagazdálkodásra.

Ha már minden rosszban Ausztria után megyünk, kövessük egyszer a jóban Bécs példáját is, amelyet

bizony elsősorban az ország fővárosának kell megvalósítani.

Bányászors. Pétervárról jelentik, hogy a Jekaterinoslav-kormányzóság területén levő Katalin-bányában megrendítő katasztrófa történt. Julius 2 án éjjel, amikor valamennyi bányász lenn volt a tárnákban, eget-földet-rázó robbanás történt. A felszínen dolgozó munkások rémülten menekültek a vész színhelyéről és sok időbe került, mire a rendszeres mentést megkezdheték. Küzdelmes munka árán sikerült 73 bányászt a felszínre hozni, de ezek is súlyos égett sebeket szenvedtek és tizen közülük csakhamar behaltak sérüléseikbe. Megállapították, hogy még kétszáz ember van lenn a tárnákban. A mentők csapata újra leszállt a mélybe, s az egyik tárnában nagyon sok holttestre bukkant. A mentés azóta éjjel-nappal szakadatlanul folyik, s eddigelé 157 holttestet hoztak felszínre. A még hiányzó munkások holttesteit most keresik a mélyebb tárnákban. Így ismét 200 emberélet esett áldozatul a bánya Molochjának.

Égő naftaterület. A Galiciában fekvő boriszlavi naftaterület, hír szerint, villámcsapás következtében lángban áll. Az égő tárna Dornberg petroleumkereskedő tulajdona. A tűz iszonyatos gyorsasággal terjedt és átsapott az „Oil City” egyik tárnájára. Az „Oil City” okozta tavaly nyersolaj túltermelése miatt a naftaterület válságát. Délután 3 órakor már egy 300 ciszternás tartály állott lángokban. Csakhamar a galíciai Kárpát-társaság egyik tárnája is tüzet fogott. Minden mentési kísérlet hiábavaló, sőt még a tüzet sem tudták lokalizálni. Az a veszedelem fenyeget, hogy a tűz még jobban elharapózik. Az oltáshoz katonaságot rendeltek ki. A kárt már eddig is több mint egymillió koronára becsülik.

Lembergől érkezett újabb táviratok azt mondják, hogy Sustaniceben öt tartály ég, melyekben összesen 1500 ciszterna nyersolaj van. Az égő petroleum gátszakadás következtében a Tysmienica folyóba ömlött. A nyersolaj 800 méternyi távolságban ég. Legalább is két hétig tart, míg a tüzet elolthatják.

Gyémántkutatás Délafrikában. Gibeon kerületben foganatosítandó gyémántkutatás céljából nagy angol pénzcsoport állt össze. A kutatásokat megkezdették, de eddig nagy sikerrel nem igen jártak a munkálatok. Hat geológiai réteget kutattak át; a mosási munkálatok a legnagyobb szakavatottsággal folytak le, de egy szem gyémántot sem találtak. A társaság tovább kutat, mert azt hiszi, hogy a tartomány déli részein több sikerrel jár fáradozásuk.

Bányavasut Steierországban. A müzrthali szénbányavasut társaság r. t. nemrég alakult meg 600.000 korona alaptőkével Kapfenberg városában. Célja a társaságnak a különböző társaságok kezeiben levő zártkutatmányi jogok magához váltása és a szénbányászat egységes művelése. Az egész társaság nem egyéb, mint a környék bányatulajdonosainak közös vállalkozása.

Ujtás a perronok födelén. A lokomotívfüst oly káros hatással van a vasfödelekre, hogy a bajor államasutak igazgatósága azoknak vasbetonnal való kicserélését határozta el. Ennek megfelelően a nürnbergi főállomáson mintegy 22.000 m² perronterületnek ily módon való lefödését bízták a Dykerhoff & Widmann cégre. A födelek elrendezése hasonló az eddigiekhez. A perron tengelyében 10·7 m.-nyi közökben elhelyezett oszlopokon egy hosszanti tartót helyeznek el, melyből minden egyes oszlopnál mindkét oldal felé emelkedő

keresztgerendák ágaznak ki 3·8 m.-nyire; ezeken a keresztartókon fekszik a födelet alkotó vasbetonlemez. Az így keletkezett 7·6 m. széles födelet kettős kátránypapírral fődik le, az alsó felületet ellenben csak fehérre mázolják. Minden negyedik mezőben végigmenő terjeszkedő hézag van, amelyet vaslemezzel fődnek le. Ehhez hasonló módon készülnek a négy vágányt átszelő kettős födelek is; itt a két oszlopsor tengelye 18 m.-nyire van egymástól s a konzolok 6·3 m.-nyire nyulnak ki.

Kérjük bányásztársainkat, hogy mindenféle észleleteiket küldjék be lapunkhoz — akár névtelenül is. Mi mindent elolvassunk és minden adat iránt érdeklődünk.

Helyközvetítés

cím alatt új rovatot nyitunk és m. t. előfizetőinknek és azok alkalmazottainak figyelmébe ajánljuk.

Egy-egy hirdetés tíz szóig

harminc fillérbe

kerül, azontul minden további szó három fillér.

Tisztelettel

a kiadóhivatal.

5-6 nyilas

kalifornai zuzó

megvételre sürgősen kerestetik.

Cím a kiadóhivatalban.

PIUS PIRINGER
BANYA ÉS ALAGUT-LAMPAGYAR
GRAZ, Strauchergasse 16. A
ajánlja eddig felülmúlhatlan gyártmányait.
Viszontárusítóknak kedvezmény: Árjegyzék ingyen és bérmentve.

5712/IV. 1908.

1908/5180. sz.

Versenytagyalás

gyógyforrástermékek kihasználásának vállalatba adására.

A magyar állam tulajdonát képező **Herkulesfürdő területén** előforduló gyógyforrások főléis vizeinek természetes állapotukban besűrítve és sóvá való feldolgozás útján leendő értékesítésére vállalkozó kerestetik.

Ezen célból a m. kir. földmívelésügyi miniszterium épületében első emelet 46. sz. alatti tanácsteremben f. évi **augusztus 6-án délelőtti 11 órakor** nyilvános versenytagyalás fog tartatni.

Az 1 koronás okmánybéllyel ellátott 10.000 kor. bánatpénzzel (készpénz, államilag elfogadható értékpapír, vagy adóhivatali nyugtával) felszerelt zárt ajánlatok, melyek a borítékon „Ajánlat a herkulesfürdői gyógyforrások értékesítésére“ felirattal ellátandók, nevezett nap és óráig a miniszterium házipénztáránál (félemelet 29.) benyújtandók.

A részletes feltételek a nevezett miniszteriumban III. emelet 121. szám alatt megszerezhetők, esetleg írásbeli megkeresésre portóköteles levélben megküldetnek; ezen feltételek annak igazolására, hogy ajánlattevő azokat ismeri és magára nézve kötelezőnek elismeri, cégjegyzéssel ellátva az ajánlathoz melléklendők. Budapest, 1908. évi június hó.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

1908/5177. sz.

Hirdetés.

Alsófehér megyében, Verespatak községben az Affinis hegyben bányászó **Szt. Gábor cégü bányatársulat** eddigi igazgatójának, néhai Dézsy Tivadarnak elhalálása folytán felelős igazgató nélkül maradván, az alulírott kir. bányabiztosság ezen bányatársulat részére a zalatnai m. kir. bányakapitányság 1908. évi 24.378. sz. utasítása szerint az általános bányatörvény 149. §-a alapján **igazgatóválasztás céljából folyó évi augusztus hó 17. napjának délelőtti 10 órájára a bányabiztosság hivatalos helyiségében**

rendkívüli társgyűlést

rendel, melyre a nevezett bányatársulat bejegyzett részvényeseit és azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy az általános bányatörvény 153. §-a értelmében a társgyűlésen mindenki csak személyesen vagy törvényes meghatalmazottja által élhet a szavazás jogával, a távolmaradók a megjelent társak határozataihoz csatlakozóknak fognak tekintetni.

Bejegyzett bányarészvényesek: Özv. Moldován Lajosné szül. Madán Helén, Zsurka Riedel István, Adámovits Dénes, Adámovits Olimpia, Adámovits Anna, Adámovits Julianna, Adámovits Amália, Adámovits Oktávia, Adámovits Judith, Adámovits Gyula, Csobán Aurél, Virgil, Pompil és Basil, özv. doktor Kaján Simonné, özv. Fülep Sándorné szül. Czepes Anna, Tufán Györgyné szül. Filip Anna Koportean Athanaszióné, Filip Zsuzsanna, kisk. Moldován Julius, Laurentius, Romulus, Livia és Veturia, Iváskán Sándor, Marosi Sándorné szül. Drégán Ágnes, Kovács József, Suk András, Dávid Albert, Suk Dénes.

Abrudbánya, 1908. évi június hó 29-én.

P. H.

A m. kir. bányabiztosságtól.

1908/5179. sz.

Hirdetés.

Alsófehér megyében, Verespatak községben a Gana hegyben bányászó **„Szt. Benedek Buturosok“ bányatársulat** eddigi igazgatójának, néhai Dézsy Tivadarnak elhalálása folytán felelős igazgató nélkül maradván, az alulírott kir. bányabiztosság ezen bányatársulat részére a zalatnai m. kir. bányakapitányság 1908. évi 24.378. sz. utasítása szerint az általános bányatörvény 149. §-a alapján **igazgatóválasztás céljából folyó évi augusztus hó 17. napjának d. e. 9 órájára a bányabiztosság hivatalos helyiségében**

rendkívüli társgyűlést

rendel, melyre a nevezett bányatársulat bejegyzett részvényeseit és azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy az általános bányatörvény 153. §-a értelmében a társgyűlésen mindenki csak személyesen, vagy törvényes meghatalmazottja által élhet a szavazás jogával, a távolmaradók a megjelent társak határozataihoz csatlakozóknak fognak tekintetni.

Bejegyzett bányarészvényesek Bahutz Jovica, Dézsy Tivadar, Gruber Mária, Henzel Sándor a Vaskucé, Henzel Simon, Henzel Sándor.

Abrudbánya, 1908. június hó 29-én.

P. H.

A m. kir. bányabiztosságtól.

Hirdetés.

Alsófehér megyében, Verespatak községben a Lety hegyben bányászó **„Monulesty szt. Katalin“ cégü bányatársulat** eddigi igazgatójának, néhai Dézsy Tivadarnak elhalálása folytán felelős igazgató nélkül maradván, az alulírott kir. bányabiztosság ezen bányatársulat részére a zalatnai m. kir. bányakapitányság 1908. évi 24.378. sz. utasítása szerint az általános bányatörvény 149. §-a alapján **igazgatóválasztás céljából folyó évi augusztus hó 17. napjának d. e. 11 órájára a bányabiztosság hivatalos helyiségében**

rendkívüli társgyűlést

rendel, melyre a nevezett bányatársulat bejegyzett részvényeseit és azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy az általános bányatörvény 153. §-a értelmében a társgyűlésen mindenki csak személyesen, vagy törvényes meghatalmazottja által élhet a szavazás jogával, a távolmaradók a megjelent társak határozataihoz csatlakozóknak fognak tekintetni.

Bejegyzett bányarészvényesek: Ifj. Székely György, Ebergényi Jánosné-Székely-Lizi, özv. Vuzdugán Ferencné-Székely Róza, Székely Sándorné-Székely Borbára, Székely Sándor a György, Székely Mária a György, kisk. Székely János a György, özv. Ebergényi Pálné, Ebergényi Giza férj. Fikker, Ebergényi Ilona férj, Ebergényi, Ebergényi Teréz férj. Kovács, Ebergényi Julianna férj Kirsán, kisk. Ebergényi Ferenc, kisk. Ebergényi Gyula, Ajtay Béla, özv. Moldován Lajosné-Madán Helén, Henzel Simon, Szánthó György, Vuzdugán Sándor, Bocanits György, Kornya Gyuláné-Vuzdugán Katalin, kisk. Vuzdugán Ferenc, Anna, Teréz, Czura Káldin Vuzdugán György, özv. Moritz Istvánné-Gruber Mária, Ekárt Mózes, Drumus Sándor, Henzel Károly, Szabó János, Szakács Sámuelné, Dézsy Tivadar, Gruber Ágoston, Momen Józsi, Gagy Pálly Sándor, Macarei Juon Niczi l'Juon Styopuczu. Abrudbánya, 1908. június hó 29-én.

P. H.

A m. kir. bányabiztosságtól.

1908. é. 5178. sz.

Hirdetés.

Alsófehér megyében, Verespatak községben, az Affinis Ganz hegyben bányászó **„Szt. Miklós Miskolci“ cégü bányatársulat** eddigi igazgatójának, néhai Dézsy Tivadarnak elhalálása folytán felelős igazgató nélkül maradván, az alulírott kir. bányabiztosság ezen bányatársulat részére a zalatnai m. kir. bányakapitányság 1908. é. 24.378. sz. utasítása szerint az általános bányatörvény 149. §-a alapján **igazgató választás céljából folyó évi augusztus hó 17. napjának d. u 3 órájára a bányabiztosság hivatalos helyiségében**

rendkívüli társgyűlést

rendel, melyre a nevezett bányatársulat bejegyzett részvényeseit és azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy az általános bányatörvény 153. §-a értelmében a társgyűlésen mindenki csak személyesen vagy törvényes meghatalmazottja által élhet a szavazás jogával, a távolmaradók a megjelent társak határozataihoz csatlakozóknak fognak tekintetni.

Bejegyzett részvényesek: Boér Miklósné - Dáncs Mákrina, özv. Kozma Györgyné - Zsurka Katalin, Gelei József, Dumbreann Stefán, Porutzné - Tobiás Amália, Bobár Mikolae, Anka Nikulájné - Bobár Mái, kisk. Bobár Sándor, Nikolaj Juon, Dumitru és Lina l'Sándor, Zsurka Riedel István, Miski József, Keller Józsefné - Miski Zsuzsanna, Maticsek Józsefné - Fülöp Katalin, Szodán Ferencné - Karácson Katalin, Szlávki Ferencné - Miski Amália, Farkas Józsefné - Miski Julianna, Miski Károly, Papp Ferencné - Miski Julianna, özv. Miski Ferencné - Jánó Amália, Vásárhelyi Lajosné Miski Róza, Miski István, Ürmösy Ödöné - Miski Amália, Sturm Józsefné - Miski Julianna, Boér Petru, Tobiás Sálvina, Almasán Sándor, Henzel Simon, Popovits Nikulaj örökösei, Csenusa Nikulae bányász, Boér Jonnutz örökösei, özv. Moldován Lajosné - Madán Helén, Kagerbauer Juli, Nyiszta Juon Popa, Zsurka Avram, Zsurka Sándor a Sándoré, Moisi a Nánthu örökösei, Galgócz Miklós, Dézsy Tivadar, id. Miski Jánosné - Kovács Lőrincz Anna, Tuhucz Györgyné, Pák Zsuzsa, Szabó József, Bobár György, Szucs Juon l'Marczi, Zsurka Sándor és neje Szodán Heléna, özv. Fülep Sándorné - Czepes Anna, Tufán Györgyné - Filip Anna, Koportean Athanaszióné - Filip Victoria, Filip Susanna, kisk. Moldován Julius, Laurentin, Romulus, Livia és Veturia, Busitni Jánosné - Nikola Kornélia, dr. Dávid Györgyné Nikola Mária, Bidiga Pável l'Nikuláj, Tomus János, Zsurka Miklós, Dráia Miklós, Pripon György a Todoré, Kosztea János a Péteré.

Abrudbánya, 1908. június hó 29-én.

P. H.

A m. kir. bányabiztosságtól.

J. POHLIG A. G. Kölnben,

épít harminc év óta

sodrony-kötélpályákat,

a legjobb kivitelben.

Több mint 1700 berendezést szállított 15—18, 20, 35 és 43 kilométer hosszban is.

Magyarországi
képviselő:

PÁRIS OSZKÁR, Budapest

VII., Damjanich-utca 51. szám. TELEFON 82—16. SZ.

Hammer-, Hacken-, Bell-, Axt-
etc. Stilen,

in allen nur dankbaren Formen und Grössen.

Grösstes Lager der Continents.

Grösstes Specialgeschäft der Branche

Muster und Preise auf gefl. Anfrage

Hamburg 1/c. **MOMME O. MOMSEN.**

600—1000

bányamunkást keres rögtöni alkalmazásra
előkelő bányavállalkozó. Sürgős ajánlatokat
a lap kiadóhivatalába kérünk.

Pap Aurél

okl. magán b. mérnök

irodája

NAGYVÁRADON

Lukács György-utca 54.

Elvállalja minden e szakba vágó

munkák elvégzését.

Elvállalok nevezetesen: kül- és bányaméréseket, háromszögeléseket, lyukasztási méréseket adományozási méréseket, térképek és kérvények szerkesztését, zártkutatómányok fektetését és bejelentését, idegen bányák megvizsgálását, szakvélemények megadását, bányavétel és eladás közvetítését, bánya és erdei vasutak építést, altisztek által vezetett bányauzemek időnkénti megtekintését s ellenőrzését, kutatások vezetését stb. stb.

Az igen tisztelt szakközönség
szives pártfogását ez uton kéri

PAP AURÉL

okl. m. b. mérnök.

BURMEISTER C. CHAMOTTE-GYÁR

HALBSTADTBAN (ezelőtt C. KULMIZ).

Egyesítve az Egyesült Chamotte-gyárakkal m. Sz.
(ezelőtt C. Kulmiz) Saarauban és Markredwitzben

Számos kiállításon ki-
tűntetést nyert.

Mindennemű tűzálló-termények; Chamotte-kövek; kvarc- és silica-kövek, magassfoknak (hochbaische) (védjegy XX) és magas savfoknak. Különleges kövek nagyolvasztók és Martin-kemenékhez; üstkövek, tűzálló anyag acéltégelyekhez és hasonló legmagasabb igényeknek megfelelő anyag; Chamottelisz acélöntéshez; tűzálló elszigetelőkövek 0-8 fajsúlyig, pl. léghevítő vezeték kifizetéséhez; pírész-alakkövek, széntéglák a megkívánt mérték szerint, agyaghozzáadás nélkül, keményen sajtolva, megfelelően égetve, nagy olvasztókhoz. Alakkövek, göredek, hevítő-retorták (Muffeln). A kohászati, légszesz- és vegyi iparágaknál használt mindennemű teljes kemencék szállítanak; különösen teljes nagyolvasztók léghevítővel, görbe- és mészkemencék. — Fenti különlegességekben gyakorlott kőművesek rendelkezésre állnak.

Alapított 1850-ben.

Évi termelőképesség: 100 millió kilogramm alakos égett Chamotte-áru.

1000 munkás.

Az elszállítás Halbstadban, Saarauban és Markredwitzben a gyár saját vágányain esetleg vizen Boroszlóából gondosan eszközöltetnek

Sürgöncim:

„Feuerfest“ Halbstadt.

Magy. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága

Budapesten, Kőbányai-út 13-23. sz.

Sürgöncim: „ÁLLAMI VASGYÁRAK BUDAPEST“.

Telepek: Budapesten, Diósgyőrött, Vajdahunyadon, Zólyom-Brezón és Kudsiron.

A budapesti gyárban 1144 lóerő, 2850 munkás, a diósgyőri gyárban 7000 lóerő 5600 munkás, a vajdahunyadi gyárban 1374 lóerő, 1800 munkás, a zólyombrezói gyárban 3765 lóerő, 2900 munkás, a kudsiri gyárban 280 lóerő, 480 munkás.

Mozdonyok, lokomobilok, arató-, fűkaszálo- és cséplőgépek, utimozdonyok, szalmakaszalók, kukoricamorzsológó, és egyéb gazdasági gépek, vasuti vizállomási berendezések, gőzkazánok, sajtolt villamos kocsik-keretlemezek, teljes lokomotív és vasuti kocsik kerékpárok, kerékvázak és tengelyek, vont fényes rudak, kovács- és acélöntvényű hajó- és gépalkatrészek, tégelyacélöntvények, alakos acélöntvények, különféle nyersvas és vasöntvények, szegecs, csavarok, csavarkulcsok, tűzálló anyag- és chamotteárak. Hidak, vasszerkezetek, vasuti sinek és sinkapcsoló-szerek, teljes vasuti váltók, keresztelések, vastartók, kereskedelmi vasak, lemezek, hidláncok, rúgóacél, kőfűróacél, reszelőacél, kocsirúgóacél, vágóacél, fenő-, brescian-, azralon- és durvaacél, sziklavésők, gazdasági szerszámok, különféle acélszerszámok, ühök stb. acélövedékek, vont, hengerelt, kazán-, forr- és furócsövek ónozza és galvanizálva, öntött vascsövek. Vizgázhegesztési eljárással előállított gőzvezeték, vízvezeték és csatornázási csövek és csatornázási csövek szab. kötőkarimákkal vagy hengerelt karimantyúkkal, mindennemű bányacsövek, elektromos vasuti vezetékhez és világító testekhez való árbocok, hajóárbocok, vitorlarudak (Raaen), árbocszárak (Stengen), árbocszálkák (Spieren), póznák (Bäume), alagcsövek, vizlégcsövek (peigattrohre), üreges mozgó hajódarúk (hohle Davits), tengeri uszorok (Meeresbojen) vízépítésekhez, hidjármokhoz és partbiztosítási falakhoz alkalmas csövek, melyek vízerővel a földbe nyomtatván és felülről cementtel kiöntvén, olcsóbbak és tartósabbak mint a kőfalazatok, olaj-, légszesz- és légnymási tárgyak 200 atmoszféra és azon felüli belső légnymásra, torpedó-légpatronok, cellulóz cukor- és szappanfőzőüstök, egészen hegesztett üzemi kazánok és mozdonykazán-köpenyek, malomdobok, retorták, központfutók, vegyszeti és ezzel rokoniparok céljaira szolgáló készülékek stb.

BARTOS ZOLTÁN FÉM ÉS BÁDOGÁRU GYÁRA
BÁNYAFELSZERELESEK OSZTÁLYA
BUDAPEST VI., ARADI UTCZA 60
ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

A „Bányászati Évkönyv“ megjelenése!

„A Bánya“ rövid pályafutása alatt is megmutatta, hogy a magyarországi bányatulajdonosok és bányászat érdekeit mindenkoron a legmelegebben karolta fel, s most egy hézagpótló munkával óhajtja a magyar bányászat ügyét ugy idehaza, mint külföldön előmozdítani.

E célból „**Bányászati Évkönyv**“ címmel egy 300 oldal terjedelmű $\frac{1}{8}$ ad rét nagyságu illusztrált szakkönyvet adunk ki, mely tartalmazni fogja:

1. A rendes naptári részt.

2. A m. kir. pénzügyminiszterium bányaosztályvezetőinek, a m. kir. geológiai intézet karának, a bányakapitányok, bányatanácsosok, bányabiztosok, a bányászati akadémiai tanári karának és előkelő hazai bánya-vállalatok igazgatóinak és vezetőinek fényképét és életrajzát.

3. A fontosabb ásványok ismertetését, különös tekintettel hazai viszonyainkra.

4. A bánya törvény fontosabb s gyakorlati rendelkezéseit és az eddig megjelent s a bányászatra vonatkozó nagyobb jelentőségű miniszteri rendeleteket.

5. A magyarországi és a külföldi bányászat összehasonlítását.

6. Az összes magyarországi bányatársaságok pontos címét és az alkalmazottak pontos névsorát.

7. Legújabb bányászati berendezések, gépek és szabadalmak leírását és fényképét.

A mint ezen vázlatos programunkból látható, a „**Bányászati Évkönyv**“ minden igényt ki fog elégíteni.

A „**Bányászati Évkönyv**“ minden év szeptemberében jelenik meg s bolti ára csupán

==== 4 korona ====

A megrendelések alatti címre eszkozlendők.

Hazafias üdvözléttel

Telefon 23—33.

✂ A B Á N Y A ✂

szerkesztősége

Budapest, VI., Dalszínház-u. 8
(Az operával szemben.)

Megrendelési-ív.

Alulírott ezennel megrendelem a „Bányászati Évkönyv“-et és kötelezem magamat azt a megjelenéskor átvenni 4 korona árban.

N é v	Foglalkozás	L a k h e l y	Hány példány

✂ LOSSINSZKY IMRE ✂

okleveles gépészmérnök műszaki irodája

BUDAPEST, V. KERÜLET, LIPÓT-KÖRUT 7. SZAM.

Telefonszám 64—72.

Postatakarékp. cheque és clearing 15657. — Folyószámla:
„Hermes“ Bank Budapest. — Lámpaműhely-telefon 2—16

Táviraticim LOSSIM.

Nagyfényerejű „Unicum“ petróleum izzólámpák szabadalm.

egyedüli gyártása és el-
árúsítása. A jelenkor leg-
jobb és legolcsóbb világi-
tása. 1000 gyertyafény óránként 11-5 fillérbe kerül. Pótolja a villamos izzólámpát. Bármely petróleummal ég. Hordozható, bárhol felállítható és bárki által kezelhető. Bányák, gyárak, gyártelepek, rakhelyek, műhelyek, gazdasági udvarok, kerthelyiségek, fürdő- és forrástelepek stb. stb számára.

Szabadalmazott „Zenit“ Invert gázégő.

Ideális gázvilágítás! A „Zenit“-égő régen érzett hiányt pótol a gázvilágítás terén, amennyiben ezen égővel felény gázfogyasztás mellett ugyanolyan intenzív fényt kapunk, mint a közönséges Auer-égővel. A „Zenit“-égő óránként 60 l. gázfogyasztás mellett 60 normál gyertyafényt ad, tehát a közönséges Auer-égőkkel szemben

50%-os gázmegetakarítást eredményez.

A „Zenit“ invert-égő kétféle nagyságban készül:

A-jegyű 60 normál gyertyafényű 60 l. óránkénti gázfogyasztás mellett. — B-jegyű 90 normál gyertyafényre 100 l. óránkénti gázfogyasztás mellett.

A „Zenit“ invert-égő ára:

Ásztali lámpa állvánnyal (lásd ábrát) A-jegyű 20.— korona, B-jegyű 22.— kor. Fali- vagy csillár-lámpa A-jegyű 10.— kor., B-jegyű 12.— korona.

Folytonégő töltőkályhák

Különösen magyarországi szénkre!

Feyér Gyula, okleveles gépészmérnök, tanár szabadalmazott rendszere szerint.

Nincs szükség drága külföldi szénre!

Fűtsünk olcsó hazai szénrel! ☞

50%-os költségmegetakarítás!

Alkalmazásban vannak már: Budapest Városi Villamos Vasút, Technologiai Iparmúzeum, M. kir. államvasutak főműhelye, M. kir. Honv. Miniszterium, Nagykárolyi szinkör, Katonai közp. ruhatár, Váczi városház, Nagyváradi hadapródk., Schlick-gyár, Danubius hajó- és gépgyár stb.

Munkácsi-féle szab.

takaréktüzhelyek egyedüli gyártása és elárúsítása.

Bármely tüzelőanyaggal fűthetők! 35—40% költségmegetakarítás!

Teljes egészükben magyar ipar!